

FEGL DA SCLERIMENT

Vaccinaziun cun in vaccin mRNA cunter COVID-19: infurmaziuns impurtantas per pazientas e patients

✓ Vus vegnis vaccinada u vaccinà cunter COVID-19

Quest fegl d'infurmaziun è pensà sco complettaziun dal discurs da vaccinaziun cun ina persuna spezialisada. Legiai quest fegl d'infurmaziun attentamain avant la vaccinaziun cunter COVID-19 e scleri dumondas avertas cun ina persuna spezialisada al lieu.

A Infurmaziuns generalas davart la vaccinaziun cunter COVID-19.

- Nus recumandain a tut las persunas a partir da 12 onns da sa laschar vaccinar cunter COVID-19 cun in vaccin mRNA.
- I dovra per regla duas vaccinaziuns en furma da squittas en il bratsch sura. La segunda vaccinaziun pudais Vus far circa quatter emnas suenter l'emprima vaccinaziun.
- Sche Vus essas vaccinada u vaccinà cumpletamain, è Vossa ristga da survegnir COVID-19 bler pli pitschna che senza ina vaccinaziun. Ina protecziun absoluta sin basa d'ina vaccinaziun na datti però betg. Sche Vus survegnis COVID-19 malgrà la vaccinaziun, avess la malsogna però dad esser main greva ed i sa duessan er mussar main sintoms.
- Tenor il stadi actual da la perscrutaziun tegna la protecziun cunter ina greva malsogna probablamain almain dudesch mais. I na dat actualmain nagins indizis che la protecziun cunter grevs decurs da la malsogna diminueschia suenter. Igl è pussaivel ch'ina ulteriura vaccinaziun è necessaria pli tard.
- Suenter ina vaccinaziun cumpletta è la ristga che Vus As infecteschias cun il coronavirus cleramain pli pitschna, ed uschia er la ristga d'ina transmissiun. La vaccinaziun na porscha dentant nagina protecziun totala.
- Il vaccin na cuntogna nagins coronavirus e na po betg chaschunar COVID-19. El na po betg transfurmar ils gens umans.
- La vaccinaziun avant u durant la gravidanza protegia la dunna e l'uffant betg anc naschè.
- Tar persunas cun ina defizienz d'immunitad (pervia d'ina malsogna u pervia d'ina terapia) po l'efficacità da la vaccinaziun esser pli pitschna. Sche Vus avais in sistem d'immunitad flaivel, As laschai per plaschair cussegliar da Vossa media spezialisada u da Voss medi spezialisà.
- Giuvenils ch'èn abels da giuditgar (er sch'els n'èn anc betg maiorens) han da princip il dretg da decider sez, sch'els vulan sa laschar vaccinar.

Tge effects secundars po avoir la vaccinaziun?

- Sch'i dat effects secundars, èn quels per il solit miaivels fin moderads e duran mo paucs dis. Sco tar autras

- vaccinaziuns èn quai per gronda part reacziuns al lieu, nua che la squitta è vegnida fatga (en spezial dolurs, ma er cotschnurs, unfladira) u sintoms generals (p.ex. stancladad, mal il chau, mal ils muscels u las giugadiras, fevra).
- En intgins cas (tar damain che 1 da 100 persunas vaccinadas) poi dar cotschnurs ed unfladiras vi dal bratsch, en il qual il vaccin è vegnì injectà («bratsch da COVID»). La reacziun è bain malempernaivla, ma betg maligna. Quellas cotschnurs ed unfladiras svaneschan puspè suenter intgins dis senza tractament e na chaschunan naginas consequenzas a lunga vista.
- Grevas reacziuns allergicas sin ina cumponenta dal vaccin (p.ex. sin polietilenglicol / PEG) èn fitg raras (tar var 1 da 100 000 vaccinaziuns) e sa mussan per il solit paucas minutas suenter la vaccinaziun. Emprims segns èn per exempel fadia da trair il flad, ina sbassada da la pressiu dal sang u fermas reacziuns al lieu, nua che la squitta è vegnida fatga. Talas grevas reacziuns allergicas pon per regla vegnir tractadas bain.
Recumandaziun: Restai suenter la vaccinaziun almain anc 15 minutas al lieu da vaccinaziun.
- En cas fitg rars èn vegnidadas observadas gist suenter la vaccinaziun, surtut tar umens giuvenis, inflammaziuns dal muscol dal cor. In connex cun la vaccinaziun vegn actualmain considerà sco pussaivel. Per la gronda part èn quests cas stads miaivels ed han pudì vegnir tractads bain. Sintoms tipics d'ina inflammasiun dal muscol dal cor èn mal il pèz, difficultads da respirar e battacor.
- Tenor il stadi actual da las enconuschientschas è la ristga d'in effect secundar gravant chaschunà da la vaccinaziun bler pli pitschna ch'il privel da daventar grevamain malsau suenter ina infecziun cun il coronavirus. Per il mument na po la ristga da rars effects secundars gravants u nunspetgads betg vegnir esclusa dal tuttafatg. Las experientschas cun auters vaccins mussan che tals effects pudess ins spetgar plirs mais suenter la vaccinaziun. La ristga per quai è però – tenor il stadi actual da las enconuschientschas – fitg pitschna. Ils posts competents observan exactamain indizis pussaivels.

USCHIA ANS PROTEGIN NUS.

En ils studis da vaccinaziun cun plirs dieschmilli persunas, che curran gia dapi passa in onn, sco er tar las tschient milliuns persunas vaccinadas sin tut il mund n'èn vegnidas chattadas fin ussa naginas singularitads.

- Auters problems da sanadad – independents da la vaccinaziun – pon sa mussar vinavant, mintgatant er directamain suenter la vaccinaziun. Quai na vul betg dir ch'els stoppian esser ina consequenza da la vaccinaziun.

Impurtant: Annunziai maldispostadads nunspetgadas u gravantas che sa mussan suenter la vaccinaziun cunter COVID-19 ad ina media u in medi, ad in'apoteca u in apotecher u al post da vaccinaziun.

En quest cas na duessas Vus betg As laschar vaccinar:

- Sche Vus savais che Vus patis d'ina ipersensibilitad envers componentas dal vaccin – oravant tut envers polietilenglicol (PEG).

En quests cas na vegn ina vaccinaziun actualmain anc betg recomandada:

- Tar uffants sut 12 onns
Per questa gruppa mancan fin ussa datas suffizientas davart l'applicaziun dals vaccins.

En quests cas ston ins esser precaut cun vaccinar:

- Sche Vus essas actualmain malsauna u malsaun ed avais fevra.
- Spustai en quest cas la vaccinaziun.
- Sche Vus avais allergias acutas u sche Vus prendais medicaments che fan vegnir liquid il sang.
- Infurmai en tuts dus cas la persuna spezializada al lieu, per ch'ella possa prender mesiras preventivas spezialas.
- Sche Vus avais gi ina ferma reacziun allergica suenter l'emprima dosa dal vaccin.
- Mo en cas excepziunals As stuessas Vus laschar vaccinar ina segunda giada. Discutai per plaschiar l'ulteriur proceder cun Vossa media u Voss medi.

Vaccinaziun avant u durant la gravidanza:

- Planisais Vus da vegnir en speranza? Alura As laschai vaccinar uschè prest sco pussaivel. Suenter la vaccinaziun cunter COVID-19 na stuais Vus betg resguardar in tschert spazi da temp per ina gravidanza.
- Essas Vus en speranza e n'essas Vus anc betg vaccinada? Alura As recomandain nus d'As laschar vaccinar a partir da 12 emnas da gravidanza (q.v.d. a partir dal 2. trimester). Ella è però da princip pussaivla er pli baud durant la gravidanza.
- Sch'i vegn pia fatga ina vaccinaziun en il 1. trimester da la gravidanza senza savair, n'As stuais Vus betg far quitads. I n'èn enconuschentas naginas consequenzas negativas per l'embrio e la ristga d'ina spersa n'è betg pli gronda. Auters pajais recumondan la vaccinaziun er durant las emprimas emnas da la gravidanza (UK, USA).

Vaccinaziun suenter ina infecziun cun COVID-19 confermada

- Sche Vus avais fatg dacurt in test sin il coronavirus e sch'il resultat da quel è stà positiv.
- Er en quest cas vegni recumandà d'As laschar vaccinar per che Vus sajas protegida u protegì uschè bain sco pussaivel e per in lung temp. As laschai vaccinar sche pussaivel entaifer trais mais suenter l'infecziun. A partir da quatter emnas suenter ina infecziun cun COVID-19 confermada basta per il solit ina vaccinaziun. I po vegnir desisti da la segunda dosa da vaccinaziun. Excepziun: persunas spezialmain periclitadas; As infurmai tar Vossa media u Voss medi. Ina vaccinaziun è però pussaivla or da l'optica da la medischina, uschespert che Vus n'avais pli nagins sintoms. Sche l'infecziun è pli veglia che 4 emnas, è dentant necessarias 2 dosas da vaccinaziun.

Quai è impurtant suenter la vaccinaziun

- Faschai la segira che Vus hajas survegnì ina conferma da vaccinaziun e la tegnai bain en salv.
- Avais Vus gia il segund termin da vaccinaziun? La segunda vaccinaziun stuessas Vus far circa 4 emnas suenter l'emprima vaccinaziun. Tuttas duas vaccinaziuns ston vegnir fatgas cun il medem vaccin.
- La protecziun cumplaina da la vaccinaziun vegn stabilida circa en 1 fin 2 emnas suenter la segunda dosa.
- Observai vinavant las reglas d'igiene e da cumportament sco er l'obligaziun da purtar ina mascrina, là nua ch'ella vala.
Però: Sche Vus essas vaccinada u vaccinà cumpletamain, na stuais Vus betg prender distanza d'autras persunas vaccinadas cumpletamain en il rom da scuntradas privatas. Vus na stuais betg ir en quarantina suenter in stretg contact cun ina persuna cun in test positiv. E Vus essas deliberada resp. deliberà da bleras mesiras da sanadad al cunfin.
- Annunziai per plaschiar mals gravants u nunspetgads suenter ina vaccinaziun cunter COVID-19 ad ina media, ad in medi, ad ina apoteca, ad in apotecher u ad in post da vaccinaziun.
- Constatais Vus sintoms da COVID-19 malgrà che Vus essas vaccinada u vaccinà? As laschai testar en quest cas. Las reglas per l'isolaziun valan er per persunas vaccinadas cun in test positiv.

Avais Vus anc dumondas? Alura scleri quellas cun la persuna spezializada che As vaccinescha. Quest fegl d'infurmaziun na remplazza betg il discurs da vaccinaziun cun ina persuna spezializada.

